

पणन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
नविन मध्यवर्ती इमारत, ३ रा मजला, पुणे
Ph No- ०२०- २६१२६६२८/२६१२३९८५

Gmail- dirmkmts@gmail.com Website- mahapanan.maharashtra.gov.in

जा.क्र.पणन-५/कृउबास /नोकर भरती /निर्देश /सन २०१९ /5947/ दिनांक 26/11/2019

विषय :- महाराष्ट्र राज्यातील कृषि उत्पन्न बाजार समितीच्या आस्थापनेवरील रिक्त असलेली पदे सरळ सेवेद्वारे भरती करणेबाबत .

संदर्भ :- मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी रिट पिटीशन क्रमांक ६१४३/२०१८ व इतर संलग्न रिट मध्ये दिलेले निर्देश.

-: प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियमन) अधिनियम १९६३ चे कलम ३५(१) अन्वये कृषि उत्पन्न बाजार समितीला बाजाराच्या व्यवस्थेसाठी, पिकाविषयची आकडेवारी व बाजार वृत्त गोळा करून, तिचा प्रसार करणे व देखभाल करणे व तद्अनुषंगिक व्यवस्थापन यासाठी आवश्यक असेल असे अधिकारी व कर्मचारी भरती करण्याचा अधिकार आहे. असे अधिकारी व कर्मचारी यांचे बाबतीत महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (विकास व विनियमन) अधिनियम १९६३ चे नियम १०० मध्ये तरतूदी नमूद केल्या आहेत.

मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांचेकडील रिट पिटीशन क्रमांक ६१४३/२०१८ व इतर संलग्न रिट पिटीशनमध्ये असे निर्देश दिले आहेत की, राज्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांनी सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी रोजंदारी कर्मचा-यांची भरती करताना पणन संचालक यांची पूर्व मान्यता घेण्यात यावी, तसेच नियमित कर्मचारी भरती करताना किंवा रोजंदारीवरील कर्मचारी नेमणूक करताना स्थानिक भाषेतील जिल्ह्यातील सर्वात जास्त खपाच्या वर्तमान पत्रात जाहिरात देण्यात यावी आणि कोणत्याही परिस्थितीत कमी खपाच्या किंवा अपरिचित वर्तमान पत्रात जाहिरात देण्यात येवू नये असे सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांना निर्देश पणन संचालक यांचे मार्फत देण्यात यावेत.

मा.उच्च न्यायालयाच्या उपरोक्त निर्देशांचे अनुषंगाने राज्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांना त्यांचे आस्थापनेवरील रिक्त असलेली पदे सरळ सेवेने भरती करणेबाबत तसेच कृषि उत्पन्न बाजार समितीमध्ये जास्त काम असलेल्या हंगामात गरज पडल्यास रोजंदारी कर्मचारी भरती करण्याची आवश्यकता असल्यास करावयाच्या कार्यवाहीबाबत खालील प्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत.

-: निर्देश :-

महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी -विक्री (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ चे कलम ४०(ई) अन्वये मला प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार. मी डॉ.किशोर तोण्णियाल, पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे , राज्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांना खालील प्रमाणे निर्देश देत आहे.

१. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी - विक्री (विकास व विनियमन)नियम, १९६७ चे नियम १०० मध्ये तरतूद केलेप्रमाणे बाजार समितीच्या कर्मचारी वर्गाची (एक) अधिकारी (दोन) वरिष्ठ सेवक (तीन) कनिष्ठ सेवक अशा तीन वर्गांमध्ये विभागणी करण्यात यावी. अशा प्रकारे बाजार समितीस आवश्यक असलेल्या पदांची सेवक सूची तयार करावी.

२. निरनिराळी पदे व वेतनमान, अर्हता इत्यादीची अनुसूची, सेवाप्रवेशापूर्वी पणन संचालकाकडून मान्य करून घेण्यात यावी.

३. बाजार समितीच्या उपविधी अन्वये स्थापन केलेली एक कर्मचारी वर्ग सेवा प्रवेश उपसमिती असेल. बाजार समितीने शासकीय धोरणानुसार अनुसूचित जाती जमाती, मागासवर्गीय, अथवा इतर मागास वर्गीय

(PTC)

आणि आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी तसेच अंध अपंग यांचेसाठी जागा राखून ठेवाव्यात व याबाबत बाजार समितीने विहित नमुन्यात बिंदु नामावली (रोस्टर) तयार करून त्यास मागास वर्गीय कक्षाकडून प्रमाणित करून घेण्यात यावी. अशा जागेवर भरती करण्यासाठी विहित पात्रता धारण करणा-या उमेदवारांची यादी संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य किंवा संबंधित समाजकल्याण अधिकारी यांचेकडून मागवून घेण्यात यावी व त्या कार्यालयाकडे योग्य उमेदवार उपलब्ध नसतील तर त्या पदासाठी वर्तमान पत्रात जाहिरात देवून सरळ प्रवेशाद्वारे नियुक्ती करण्यात यावी. तसेच मागासवर्गीयांचा अनुपेश असलेल्या पदावर प्रथम प्राधान्याने भरती करणे आवश्यक राहिल. सेवाप्रवेश उपसमितीने शिफारस केल्याखेरीज कोणतीही व्यक्ती कोणत्याही पदावर सरळ सेवेद्वारे नियुक्ती केली जाणार नाही.

४. अधिकारी व वरिष्ठ कर्मचारी यांची नेमणूक १८ वर्षांपेक्षा कमी नसेल व ३० वर्षांपेक्षा अधिक नसेल अशा वयोमर्यादेतील उमेदवारांमधून करण्यात येईल आणि कनिष्ठ कर्मचा-यांचे बाबतीत वयोमर्यादा १८ वर्षांपेक्षा कमी व ३५ वर्षांपेक्षा अधिक असणार नाही. सदरील वयोमर्यादा पुढील बाबतीत पाच वर्षांपर्यंत शिथिल करता येईल.

- मागासवर्गीय उमेदवार तसेच अंध अपंग उमेदवार यांचेबाबतीत वर विहित केलेली वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिल करता येईल.
- ज्या उमेदवारांने बाजार समितीस किंवा एखाद्या संघटनेत तीन वर्षे अखंड सेवा केली असेल असा उमेदवार.
- संचालकांना मान्यता व मंजूरी दिलेले प्रशिक्षण घेतलेले उमेदवार.
- माजी सैनिक
- अतिउच्च अर्हता असलेला व बाजार समितीच्या किंवा सहकारी चळवळीच्या कामकाजात अन्यसाधारण असलेला उमेदवार.

५. अधिकारी, वरिष्ठ कर्मचारी व कनिष्ठ कर्मचारी यांच्या प्रथम नियुक्तीसाठी किमान अर्हता पुढील प्रमाणे असेल:-

- सचिव :- बी.एस.सी. (कृषी) किंवा बी.कॉम किंवा बी.ए (अर्थशास्त्र) किंवा एल.एल.बी.
- सहाय्यक सचिव :- पदवीधर किंवा समकक्ष
- हिशेबनीस :- एस.एस.सी. व जी.डी.सी. अँड ए. इतर पदासाठी म्हणजे कोषाध्यक्ष, प्रमुख लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, पर्यवेक्षक, निरीक्षक, प्रतवारीकार व लिपिक एस.एस.सी किंवा तस्समतुल्य परीक्षा

६. बाजार समितीने शासकीय धोरणानुसार अंध, अपंगासाठी आवश्यक तितक्या जागा राखीव ठेवण्यात याव्यात व या पदाचा अनुपेश असेल तर प्रथम प्राधान्याने भरती करावी.

७. बाजार समितीच्या आस्थापनेवर रिक्त असलेल्या कनिष्ठ कर्मचा-याची पदे १००% सरळ सेवा पध्दतीने भरण्यात यावीत. वरिष्ठ कर्मचा-यांची पदे भरताना ७५% पदोन्नतीने व २५% सरळ सेवा पध्दतीने भरण्यात यावीत.

८. सरळ सेवा पध्दतीने कर्मचारी भरती करताना खालील प्रमाणे कार्यपध्दती अंवलबण्यात यावी.

अ. बाजार समितीच्या पणन संचालकांनी मंजूर केलेल्या सेवक अनुसूचि (स्टाफ शोडयुल) प्रमाणे रिक्त पदाचा आढावा घ्यावा.

ब. बाजार समितीचा आस्थापना खर्च किती आहे याचा आढावा घेवून, आस्थापना खर्च विहित मर्यादेत ठेवून जितकी पदे भरता येणे शक्य आहे तेवढीच पदे भरणेची कार्यवाही करावी.

क. उमेदवार भरती प्रक्रिया राबविणेपूर्वी याबाबत संपूर्ण व स्वयंस्पष्ट प्रस्ताव जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था यांना सादर करून, त्यांची मान्यता मिळालेनंतरच भरती प्रक्रिया राबविण्यास सुरुवात करावी.

ड. जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था यांनी बाजार समितीची पणन संचालक यांनी मंजूर केलेली सेवक सूची, रोस्टर मंजूरी, रिक्त पदे, आस्थापना खर्च, बाजार समितीची आर्थिक स्थिती, मागासवर्गीय /अंध अपंग यांचेसाठी राखीव असलेल्या जागा, अनुशेष इ. बाबींची पडताळणी करून भरती प्रक्रिया राबविणेसाठी मंजूरी द्यावी.

इ. रिक्त पदे भरताना संबंधित रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्राकडून (सेवायोजन कार्यालय) जेष्ठेते नुसार पात्र उमेदवारांची यादी प्राप्त करून घ्यावी. मागासवर्गीयसाठी राखीव असलेल्या पदांसाठी समाज कल्याण कार्यालय /आदिवासी विकास विभाग कार्यालयाकडून पात्र उमेदवारांच्या यादया प्राप्त करून घेणेत यावेत.

ई. रिक्त पदे भरणेबाबत वर्तमान पत्रात तपशिलवार जाहीरात देण्यात यावी. याबाबत मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांचेकडील रिट याचिका क्रमांक ६१४३/२०१८ मध्ये आदेशीत केल्याप्रमाणे अशा जाहिरात देताना जिल्ह्यातील सर्वात जास्त खप असलेल्या स्थानिक भाषेतील दैनिक वर्तमान पत्रात जाहिरात देण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीमध्ये कमी खप असलेल्या किंवा अपरिचित वर्तमान पत्रात किंवा साप्ताहिकात जाहिरात देण्यात येवू नये.

उ. वरिष्ठ सेवकांची रिक्त पदे भरताना मौखिक परीक्षा घेण्यात येवू नये. त्यासाठी २०० गुणांची लेखी परीक्षा घेण्यात यावी. ज्या पदांसाठी लेखी व परीक्षा व व्यवसायिक चाचणी घेणे आवश्यक असेल अशा पदांसाठी १२० गुणांची लेखी परीक्षा व ८० गुणांची व्यवसायिक चाचणी अशा पध्दतीने परीक्षा घेण्यात यावी.

ऊ. लेखी परीक्षेसाठी पुढील प्रमाणे प्रश्नपत्रिका ठेवण्यात यावी.

- i. ज्या पदांकरिता कमीत कमी अर्हता माध्यमिक शालांत परीक्षा (इयत्ता १० वी) आहे अशा पदांकरिता परीक्षेचा दर्जा महाराष्ट्र राज्यातील माध्यमिक शालांत परीक्षेच्या दर्जाच्या समान असेल व लेखी परीक्षेला मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान व अंकगणित यां विषयांवरील प्रश्नांकरिता प्रत्येकी ५० गुण ठेवून एकूण २०० गुणांची लेखी परीक्षा घेण्यात येईल.
 - ii. ज्या पदांकरिता पदवी ही कमीत कमी अर्हता आहे अशा पदांकरिता परीक्षेचा दर्जा भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांच्या पदवी परीक्षेच्या दर्जाच्या समान राहिल. परंतु मराठी या विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेचा दर्जा उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षेच्या (इयत्ता १२वी) समान राहिल. लेखी परीक्षेला मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान व बौद्धिक चाचणी या विषयांवरील प्रश्नांकरिता प्रत्येकी ५० गुण ठेवून एकूण २०० गुणांची लेखी परीक्षा घेण्यात येईल.
 - iii. ज्या पदांसाठी फक्त लेखी परीक्षा घेऊन निवड करावयाची आहे अशा पदांसाठी मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान व बौद्धिक चाचणी या विषयांवरील प्रश्नांकरिता प्रत्येकी ५० गुण ठेवून २०० गुणांची लेखी परीक्षा घेऊन निवड करण्यात यावी. निवड होणा-या उमेदवारांना संबंधित जिल्ह्याचा भूगोल, सामाजिक इतिहास, हवामान इ. स्थानिक बाबींची माहिती असणे आवश्यक आहे. यास्तव सामान्य ज्ञान या विषयाची प्रश्नपत्रिका तयार करताना सदर बाब विचारात घेण्यात यावी.
- वरील परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या असतील. प्रश्नपत्रिकेतील प्रत्येक प्रश्नास २ गुण ठेवण्यात यावेत.

९. अशा प्रकारे सरळ सेवेने भरती करण्यासाठी बाजार समिती आवश्यकता वाटल्यास शासन मान्यता प्राप्त एजन्सीची, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, यांचे मान्यतेने नेमणूक करू शकेल.

१०. अशा प्रकारे पारदर्शकरित्या भरती प्रक्रिया राबवून नियुक्त देण्यास पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची संपूर्ण माहिती आणि भरती करण्यासाठी अवलंब करण्यात आलेल्या प्रक्रियेची माहिती संबंधित जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था यांना सादर करून, त्यांची मंजूरी मिळाल्यानंतरच सदर उमेदवारांना प्रथम ६ महिने परीविक्षाधीन कालावधीसाठी नियुक्ती देण्यात यावी.

११. बाजार समितीने कोणत्याही परिस्थितीमध्ये रोजदारी कर्मचा-यांची नेमणूक करू नये. जादा काम असलेल्या काळात किंवा विशिष्ट हंगामात जादा काम करणेसाठी सेवकांची गरज पडली तरी असे सेवक नियम १००(५) मधील तरतुदीनुसार, ६ महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी घेण्यात येवू नयेत. तसेच अशा प्रकारे

अशा विशिष्ट कालावधीसाठी रोजंदारी कर्मचारी घेताना त्यासाठी मा. उच्च न्यायालयाने नमूद केल्याप्रमाणे, वर्तमान पत्रात जाहीरात देवून अशा सेवकांची नेमणूक करण्यात यावी. विशिष्ट परिस्थितीमध्ये ६ महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी अशा प्रकारे कर्मचारी घेण्याची गरज पडल्यास मा.उच्च न्यायालय, खंडप्रीठ औरंगाबाद यांनी आदेशित केल्याप्रमाणे, जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था यांच्या मंजूरीने अशा प्रकारे पुनश्च: पुढील कामासाठी रोजंदारी कर्मचारी घेता येतील.

१२. कर्मचारी भरती करताना याबाबतचे शासन निर्णय, बाजार समितीचे पोटनियम, सेवा नियम यामधील तरतुदीचे काटेकोरपणे पालन करूनच कर्मचारी भरती करण्यात यावी. अशा प्रकारे कर्मचारी भरती केल्यामुळे बाजार समितीचा आस्थापना खर्च विहित मर्यादित राहिल याची दक्षता घेण्यात यावी.

सादरचे निर्देश या निर्देशाच्या दिनांकापासून तात्काळ प्रभावाने अंमलात येतील. व यापुर्वी या कार्यालयाकडील बाजार समितीच्या नोकर भरतीच्या संबधीचे सर्व परिपत्रके व्यपगत करण्यात होतील.

दिनांक २८/११/२०१९

ठिकाण: - पुणे

(डॉ. किशोर तोष्णिवाल)
पणन संचालक
महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रति:-

सभापती /सचिव /प्रशासक, कृषि उत्पन्न बाजार समिती (सर्व)-----

प्रत माहिती व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी :

१.विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था (सर्व)-----

२.जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था,(सर्व)-----

प्रत माहितीस्तव सविनय सादर:

मा. प्रधान सचिव (पणन) मंत्रालय, मुंबई -३२

प्रत माहितीस्तव सादर:-

१. मा.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, ५८३-ब, मार्केट यार्ड, गुलटेकडी, पुणे-३७

२. मा. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्या, मुंबई कनमूर हाऊस, नरसीनाथा स्ट्रीट, पोस्ट बॉक्स नं.५०८०, मस्जिद बंदर, मुंबई - ४०००९

३. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे